

4. Ready For The Rebound (2020) | Arival | The Resource for Tours, Activities, Attractions & In-Destination Experiences. Arival | The Resource for Tours, Activities, Attractions & In-Destination Experiences. URL: <https://arival.travel/research/arival-guide-ready-for-the-rebound/> (дата звернення: 14.03.2023).
5. Rebuild Travel Survey 2021 |Amadeus|. 9 p. URL: <https://amadeus.com/documents/en/pdfs/rebuild-travel-survey-global-report.pdf> (дата звернення: 14.03.2023).
6. Sorrells M. What will ChatGPT mean for the travel industry? News on Travel Technology, Distribution and the Digital Economy | PhocusWire. URL: <https://www.phocuswire.com/what-will-chatgpt-mean-for-the-travel-industry> (дата звернення: 14.03.2023).
7. The Ultimate Guide to Generating Positive Customer Reviews. Regiundo. URL: <https://pro.regiundo.com/blog/the-ultimate-guide-to-generating-positive-customer-reviews/> (дата звернення: 14.03.2023).
8. Tourism EXPO Japan. Tourism EXPO Japan. URL: <https://www.t-expo.jp/en> (дата звернення: 14.03.2023).
9. Virtual reality devices could transform the tourism experience. CNBC. URL: <https://www.cnbc.com/2016/01/08/virtual-reality-devices-could-transform-the-tourism-experience.html> (дата звернення: 14.03.2023).
10. White O. Ecommerce Trends for the Tourism and Travel Industry. BEYONK. URL: <https://beyonk.com/blog/ecommerce-trends-tourism-industry> (дата звернення: 14.03.2023).

ostians@gmail.com

Остіан З. З.

аспірант

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Україна

ЕЛЕМЕНТИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ПОБУДОВІ БЕЗПЕКИ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ ПІСЛЯВОЄННОЇ УКРАЇНИ

Анотація. В статті розглянуто питання виникнення нових терористичних загроз у період пост-воєнного відновлення України, превентивні заходи для захисту від цих загроз, а саме створення механізму реєстрації місць перебування туристів для додаткового контролю і виявлення проникнення та діяльності небажаних осіб, які фігурують у міжнародних та українських санкційних списках, пов'язані з міжнародними терористичними угрупованнями, небажаними ЗМІ або організаціями, що працюють на користь держав, що провадять ворожу політику по відношенню до України. Для цього запропоновано прив'язати реєстрацію перебування туристів до туристичного збору шляхом створення національної цифрової бази місць перебування та ночівлі. Окрім додаткового контролю за переміщенням та концентрацією туристичних потоків, прозоре справляння туристичного збору покращить умови справляння даного виду оподаткування та оздоровить конкурентне середовище, збільшить показники наповнюваності місцевих бюджетів.

Ключові слова: Туризм, терористична загроза, туристичний збір, поствоєнне відновлення, біометрична ідентифікація.

Наша боротьба за свободу триває і поки Україна успішно стримує східну загрозу з боку держави — терориста Росії, необхідно вже зараз фіксувати всі практичні здобутки для втілення в майбутніх заходах безпеки, в тому числі для стримання терористичних атак. Наразі неможливо передбачити, з якими результатами буде досягнута наша перемога, які з окупованих агресором територій повернемо, продовжуючи сподіватись на непохитність курсу повної деокупації. Наразі ми накопичуємо цінний досвід, який допоможе ефективно захищати мир в Україні майбутнього. Відбудовується та трансформується протиповітряна оборона, посилюються сухопутні елементи безпеки на східних кордонах. Кожен день і годину ми стаємо більш захищеними також завдяки постійному розширенню допомоги західних партнерів через надання обладнання та доступу до технологій. У мирний час існують загрози, з якими Україна не стикалася в минулому, відсутній практичний досвід протидії таким викликам, як підривна

терористична діяльність, направлена на туристичний сектор. В умовах поствоєнного відновлення і розвитку туристичної галузі України необхідно передбачити всі можливі загрози та розробити ефективні методи виявлення та протидії таких терористичних злочинів, що ставлять під загрозу життя та здоров'я людей у місцях масової концентрації туристів. Деякі з технологій, які дозволяють посилити антитерористичні можливості в майбутньому, ми успішно використовуємо і розвиваємо вже зараз. Мова іде про елементи цифрової трансформації, а саме, подальший розвиток цифрових державних послуг.

Післявоєнна Україна майбутнього, при будь-яких сценаріях приєднання до блоку НАТО та членства в ЄС, залишиться прямою буферною зоною, яка захищає східні кордони Європи від країн з авторитарним режимом, що входять у сферу впливу Росії. Враховуючи ступінь зростання протистояння між Росією і Заходом, Україна може стати об'єктом нових терористичних загроз, досвіду боротьби з якими в минулому ми не мали. Численні порушення Росією конвенції про закони та звичаї ведення війни, зокрема 54316 кримінальні провадження за фактами вчинення на території України злочинів військовослужбовцями збройних сил російської федерації та їхніми пособниками, які зафіксовані Національною поліцією України станом на 10 лютого 2023 року, свідчать про готовність держави — терориста до будь яких дестабілізуючих дій у майбутньому. Окрім того, зафіксовано близько 2700 кримінальних проваджень за ст. 111-1 та 111 Кримінального кодексу України (Колабораційна діяльність і Державна зрада). Велика кількість останніх свідчить про наявність певної кількості деструктивних членів суспільства, пошук і використання яких можуть стати підґрунтям та основою для провадження міжнародної терористичної діяльності в Україні, про що зазначено Д. Бейкером в статті «Вплив тероризму на туризм та індустрію подорожей» [1, с. 60]. Добре розвинена туристична галузь генерує великі потоки переміщення іноземних туристів. Місця їх концентрації, транзитні хаби — це найважливіші цілі для терористичних атак, які мають бути захищені згідно з сучасними розробками в сфері безпеки, викладеними, зокрема, в практичному посібнику ООН «Protecting tourist sites from terrorist attacks» [2]. Терористична діяльність несе довготривалий негативний ефект для розвитку туристичної галузі. Інформаційний фон, який супроводжує будь-які терористичні акти при яких постраждали люди, впливає на прийняття майбутніх рішень відвідувати той чи інший регіон. Зменшення туристичних потоків призводить до скорочення економічної діяльності, закриття великої кількості суміжних підприємств, які працювали на обслуговування сектору туризму постраждалого регіону. Особливо відчутними будуть наслідки терористичних актів для тих регіонів, де туристична діяльність є основним джерелом економічної активності [2, с. 18].

Створення додаткових фільтраційних перешкод на кордонах є прямим бар'єром, який перешкоджатиме ефективному та гармонійному розвитку туризму. Окрім того, в разі вступу України до ЄС і відсутності поглибленого прикордонного контролю, буде неможливо в достатній мірі контролювати переміщення осіб, які можуть нести терористичну загрозу, бути причетними до організації терактів всередині країни. Ефективна електронна система контролю туристичних потоків дозволить реалізувати заходи безпеки та пошук гіпотетичних терористичних загроз без створення додаткових перешкод у вигляді фізичного контролю на кордонах і в місцях концентрації транзитних пасажиропотоків. Наразі в Україні вже створена та розвивається система біометричної ідентифікації та верифікації громадян, яка передбачає поступове впровадження більш сучасних засобів контролю, зокрема систем розпізнавання обличчя. Вона регламентована постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1073 «Про затвердження Положення про національну систему біометричної верифікації та ідентифікації громадян України, іноземців та осіб без громадянства». Доповнити та покращити ефективність електронних систем контролю туристичних потоків може онлайн система реєстрації туристів в місцях розміщення, а саме, будь яких доступних для дистанційного бронювання місць тимчасового проживання туристів. Така система контролю природно вписується в сучасну модель взаємодії бізнесу та споживачів KYC (know your client or customer), яка широко використовується в фінансовому секторі для протидії відмивання грошей і фінансування тероризму [3, с. 285]. Для функціонування такої системи має бути створена загальнодержавна база даних

усіх можливих місць розміщення туристів. Обов'язковість їх реєстрації має бути закріплена на законодавчому рівні. Реалізація подібної бази даних може здійснюватись шляхом створення онлайн системи бронювання та реєстрації перебування, в тому числі на базі національного проєкту із розвитку підприємництва та експорту «Дія.Бізнес» з інтегруванням даної системи до інших напрямків туристичної та підприємницької діяльності. Попередня онлайн реєстрація туристів дозволить контролювати та завчасно виявляти осіб, що знаходяться під санкціями, фігурують у міжнародних списках або можуть бути пов'язані з міжнародними терористичними угрупованнями, небажаними ЗМІ або організаціями, що працюють на користь держави-агресора.

Створення та функціонування подібної системи потребує значного фінансування, яке може бути отримане шляхом впорядкування і збільшення надходжень від справляння туристичного збору. Туристичний збір належить до місцевих зборів, кошти від якого зараховуються до місцевих бюджетів. Платниками туристичного збору (далі — збір) є громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які прибувають на територію адміністративно-територіальної одиниці, на якій діє рішення сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаної територіальної громади, що створена згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, про встановлення туристичного збору, та тимчасово розміщуються у місцях проживання (ночівлі), визначених статті 268 Податкового кодексу України (далі — ПКУ).

Наразі механізм справляння туристичного збору здійснюється шляхом його включення у вартість розміщення з послідовним перерахуванням податку від суб'єкта господарювання. Модель включення податку у вартість розміщення є спірною, виникає ризик ухилення від сплати або нечесної конкурентної боротьби шляхом не справляння даного податку. Динаміка надходжень туристичного збору в регіонах за 2020 рік показує, що ефективність його справляння дуже диференційована і залежить від низки факторів місцевого та адміністративного характеру [4]. Як бачимо на рис. 1, розбіжність у розмірі справляння туристичного збору занадто велика і не відображає реальні розбіжності в обсягах туристичних потоків, оскільки лідери по справлянню податку зібрали разом 111 071 тис. грн, тоді як решта 14 областей зібрали 19 557 тис. грн.

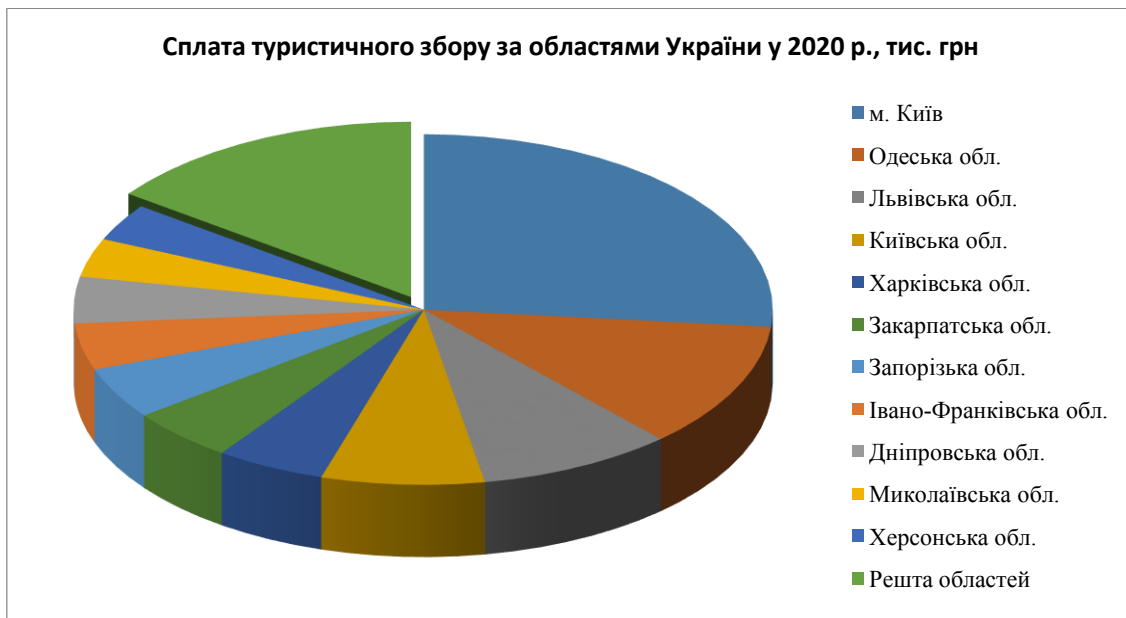

Рис. 1. Сплата туристичного збору за областями України у 2020 р., тис. грн

Джерело: [4]

Реєстрація туристів у подібній системі бронювання дозволить перенести можливість справляння туристичного збору напряму до платника через вбудовану систему онлайн оплати або як податковий борг, який фіксується за об'єктом розміщення, в разі, якщо турист обирає оплату туристичного збору при розміщенні. Збільшення надходжень у даному випадку є очевидним, оскільки:

- база оподаткування значно збільшується. До неї попадають ті категорії приватних місць розміщення, які наразі працюють напівлегально, або ж взагалі не реєструють прийом туристів;
- усувається можливість зменшення бази оподаткування з боку місць розміщення.

Даний вид податку спрямовується на розвиток місцевих територіальних громад. Збільшення надходжень піде на користь регіональному розвитку і дозволить спрямовувати частину таких надходжень на утримання та розвиток он-лайн екосистеми. Потенціал зростання туристичного збору великий, оскільки в 2021 році було зібрано більш як на 100 млн грн навіть в умовах зменшення кількості платників. Таке зростання пояснюється відновленням туристичного сектору після пандемії Covid-19, процесами формування місцевих громад і збільшенням уваги до туристичного збору з їх боку.

Висновки. Підсумовуючи, можна зазначити узагальнення переваг від впровадження запропонованих рішень. Запропонована модель персональної ідентифікації туристів цілком збігається з загальносвітовими заходами для боротьби з міжнародним тероризмом і є особливо актуальною в світлі майбутніх загроз для туристичної індустрії в післявоєнній Україні. Вона може бути інтегрована або поєднуватись з існуючими моделями біометричної ідентифікації, зокрема з системою розпізнавання обличчя. Завдяки можливості зонування туристичних потоків по регіонах та ризикам, система дозволить приділяти підвищену увагу критичним ділянкам, де загроза терористичних дій є більшою. Окрім користі для безпеки, очевидний і економічний ефект від впорядкування оподаткування. Прозоре справляння туристичного збору сприяє покращенню конкурентної боротьби між суб'єктами господарювання, зростанню надходжень у місцеві бюджети, що є прямим мультиплікатором туристичної активності. Зростання відповідних бюджетних фондів сприятиме розвитку туристичної інфраструктури, що в свою чергу збільшить привабливість окремих туристичних локацій і України, як об'єкту туризму на світових ринках. Внутрішня конкуренція серед місцевих громад стимулюватиме підвищення ефективності використання цих бюджетних надходжень.

Література

1. Baker David Mc A. The Effects of Terrorism on the Travel and Tourism Industry. *International Journal of Religious Tourism and Pilgrimage*. 2014. Vol. 2: Iss. 1. Article 9. URL: <https://doi.org/https://doi.org/10.21427/D7VX3D> (дата звернення: 08.03.2023).
2. Protecting tourist sites from terrorist attacks. *Website of United Nations Office of Counter-Terrorism (UNOCT)*'s. URL: https://www.un.org/counterterrorism/sites/www.un.org.counterterrorism/files/2118451e-vt-mod3-tourist_sites_final-web.pdf (дата звернення: 09.03.2023).
3. Чубенко А. Г. Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції: Словник. Київ: Ваіте, 2018. 826 с.
4. Статистика буде: дані щодо сплати туристичного збору по областях за 2020 рік. ДАРТ. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/statistika-bude-dani-shchodo-splati-turistichnogo-zboru-po-oblastyah-za-2020-rik> (дата звернення: 10.03.2023).

Litomoe@ukr.net

Піонтківська С. Л.

викладач Відокремленого структурного підрозділу
«Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж Державного
торговельно-економічного університету», Україна

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В'ЇЗНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Анотація. В Україні при нестабільному економічному та політичному стані є необхідність поглибленого дослідження питань стану та перспектив в'їзного туризму. В сучасних умовах постає необхідність формування всього спектру умов для розвитку цього виду туризму, оскільки він